ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 29 (758) ● Пятніца, 24 кастрычніка ● Цана 2 кап. ● Год выдання XXII

Многія кафедры фізфака, як і іншых факультэтаў універсітэта, усё цясней звязваюць сваю навукова-даследчую работу з прамысловасцю рэспублікі. Толькі за мінулы навучальны год аб'ём гаспадарча-дагаворных работ склаў каля мільёна рублёў.

НА ЗДЫМКУ: інжынер праблемнай лабараторыі В. І. Урэнеў і прадстаўнік завода Т. Сцепанец у момант перадачы новай устаноўкі прадпрыемству.

Фота Г. МАРОЗАВА.

ТВОРЧАЯ СПРАВАЗДАЧА

Ва універсітэце праходзіць рэспубліканская канферэнцыя маладых вучоных. Адкрываючы яе, акадэмік АН БССР прафесар А. Н. Сеўчанка пажадаў поспехаў маладым даследчыкам, заклікаў іх працаваць з вялікім творчым напружаннем.

Прысвечаная 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна, канферэнцыя адкрылася дакладам акадэміка АН БССР Ф. Д. Гахава «Ленін і матэматыка».

Прадстаўнікі творчай моладзі вну рэспублікі выступілі з цікавымі дакладамі на секцыях. Лепшыя з работ будуць рэкамендаваны да друку.

НІЧОГА КАНКРЭТНАГА

На белым чыстым аркушы паперы толькі ўверсе радок слоў, падкрэслены тлустай рысай: «Вынікі правядзення падпіскі на газеты і часопісы на 1970 год».

— Не мая віна ў тым, што пад гэтым загалоўкам не паяўляюцца лічбы, а стаяць толькі пытальныя знакі, — гаворыць сакратар камітэта камсамола матфака.— Падпіска праводзіцца, але нічога канкрэтнага сказаць не магу.

Прыблізна тое ж самае гаварылі і адказныя за падпіску на іншых факультэтах. Вядома, цяпер ідзе справаздачна-выбарная кампанія, тым не менш пытанне аб падпісцы павінна ставіцца рубам: заканчваецца тэрмін, абумоўлены ў абавязацельстве. Аб гэтым якраз і забываюць камітэты камсамола факультэтаў. Незразумела таксама, па якой прычыне своечасова не была ўключана ў разнарадку падпіскі газета «Беларускі універсітэт». Адсюль і атрымліваецца многа недарэчнасцей, на якія спасылаюцца адказныя за падпіску на факультэтах, курсах і ў групах.

Г. НАУМЧЫК.

ГОД ПРАЦЫ...

Стройная дзяўчына энергічна паднялася на сцэну і па-дзелавому пачала:

— Камсамольская арганізацыя факультэта бачыць сваю асноўную задачу ў тым, каб узброіць маладых спецыялістаў не толькі ведамі па матэматыцы, але і складанай навукай ідэйнага ўплыву на калектыў, уменнем выхоўваць, весці за сабой людзей.

Уважліва і напружана слухаюць прысутныя даклад сакратара камітэта камсамола матэматычнага факультэта Веры Пракашавай. Год упартай, клапатлівай працы застаўся ззаду, і зараз камсамольскі актыў сабраўся для таго, каб падвесці вынікі дзейнасці камсамольскай арганізацыі, выявіць недахопы і вызначыць шляхі далейшай работы.

Шмат карыснага было зроблена ў галіне ідэалагічнай работы. Адзначана ў дакладзе як актыўны і дзейсны орган газета «Рошым любую задачу». Добра працавала спартыўнае бюро. І ў гэтым вялікая заслуга Лашчанкі і Гарэліка.

А як абстаяць справы з вучобай? Аб гэтым гавораць лічбы. Па выніках вясенняй сесіі на выдатна здалі экзамены 175 чалавек, на добра і выдатна — 815. Спіс добрых спраў можна прадоўжыць. Але як у рабоце любой камсамольскай арганізацыі, так і ў рабоце камітэта камсамола матфака нямала недахопаў. Гэта і недастатковы кантроль камітэта і камсамольскага бюро за ростам ідэйна-палітычнага ўзроўню камсамольцаў, і прабелы ў інтэрнацыянальным выхаванні, і несур'ёзныя адносіны некаторых студэнтаў да вывучэння грамадскіх навук, і пасіўнасць лектарскай групы (кіраўнік Талочка), палавіна саставу якой ні разу не выступіла. Хто вінават у тым, што самадзейнасць не была масавай, мала праводзілася вечароў на патрэбным узроўні і заглохлі КВН? Чаму не ўмацаваліся сувязі з камсамольскімі арганізацыямі падшэфных саўгасаў, сельскіх школ? Адказы на гэтыя пытанні далі самі ўдзельнікі канферэнцыі.

Камсамольская работа вельмі адказны, важны і тонкі ўчастак грамадскай дзейнасці. Адказнасць за даручаную справу, зацікаўленасць у рабоце — асноўныя якасці, якімі павінен валодаць кожны камсамолец. Самае страшнае — абыякавасць, пасіўныя адносіны да падзей. І пакуль абыякавасць не ліквідавана, у многіх камсамольскіх арганізацыях на сходах выносяцца рашэнні — прызнаць работу здавальняючай. Такой адзнакай не павінна задавольвацца камсамольская арганізацыя.

Вучоба для студэнта — адна з галоўных задач. Як жа яна вырашаецца на матфаку? Аб гэтым расказаў загадчык акадэмічнага сектара Труш.

— Спачатку ў нас дрэнна была наладжана работа. А пасля акадэмічная камісія павяла барацьбу за паляпшэнне паспяховасці, узяла пад кантроль хвасцістаў і прагульшчыкаў. Я лічу, — працягвае Труш,— што трэба ўзмацніць кантроль за вучобай і наведваннем, хоць многія выкладчыкі супраць праверак. Пакуль што іншага выйсця няма.

З думкай працаваць па-сапраўднаму бяруцца за справу многія камсамольскія актывісты, у тым ліку старшыня СНТ аспірант Жыглевіч. Члены СНТ дапамагалі ў правядзенні матэматычных алімпіяд, прачыталі 47 лекцый аб універсітэце, аб факультэце ў школах па месцах жыхарства. Вось што расказаў аб рабоце СНТ Жыглевіч:

— У мінулым навучальным годзе члены СНТ прачыталі ў чатыры разы больш лекцый, чым у мінулыя гады. Прычым многія лектарскія выступленні былі вельмі добрымі. Апублікавана 7 навуковых прац. Добра былі пастаўлены заняткі гурткоў і работа ў школе юных матэматыкаў.

Цяжка працаваць так, каб не было недахопаў. Іменна на іх указала ў сваім выступленні т. Багданава.

— У цяперашні час асабліва актуальнае пытанне аб дастойнай сустрэчы 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна. СНТ недастаткова ўдзяляла ўвагі грамадскім навукам. Неабходна актывізаваць сваю дзейнасць па вывучэнню грамадскіх навук. Размова ідзе аб глыбокім авалоданні багатай спадчынай Ільіча.

1969 год — знамянальны, памятны, перадюбілейны год. Усе камсамольцы павінны быць патрабавальнымі да сябе і да сваіх спраў. Аб гэтым гаварыла ў сваім выступленні член камітэта З. Дамарацкая. У гэтыя знамянальныя дні патрэбна, каб кожны спытаў у сябе, што ён робіць з поўнай аддачай, а дзе яшчэ патрэбна прыкласці большае стараннe. 12 красавіка, адзначаючы 50-годдзе камуністычнага суботніка, быў дадзены старт ленінскаму заліку. Асаблівую ўвагу трэба звярнуць на вывучэнне ленінскіх работ, часцей выступаць з лекцыямі ў школах, на заводах, наведваць памятныя месцы, музеі. Можа варта арганізаваць дзень студэнта-прапагандыста.

Аб тым, якія цяжкасці прыйшлося выпрабаваць і як працавала рэдкалегія, расказаў рэдактар газеты матфака В. Калінін.

— У нашай рэдкалегіі 19 чалавек. А сапраўдных, якія пастаянна працуюць,— толькі 6. Матэрыялы з малодшых курсаў даводзілася «выбіваць». Сакратары камсамольскіх бюро патокаў ніякай дапамогі рэдкалегіі не аказвалі.

Выступаючыя гаварылі пераканана. Відаць было, што яны — сапраўдныя энтузіясты сваёй справы.

У заключэнне канферэнцыі член камітэта камсамола універсітэта І. Шынгель праанализаваў работу камсамольскай арганізацыі факультэта.

— Мы набліжаемся да слаўнай даты — 100-годдзя з дня нараджэння вялікага Леніна, — заканчвае сваё выступленне І. Шынгель. — Дазвольце пажадаць вам з новымі поспехамі сустрэць гэту дату.

Л. ЦІТОВА,
студкар.

Вялікай папулярнасцю і павагай у школьнікаў горада Мінска карыстаецца школа юных матэматыкаў, створаная пры матфаку БДУ.

15 кастрычніка адбыліся чарговыя ўступныя экзамены, якія здавалі каля 500 вучняў дзевятых і дзесятых класаў.

НА ЗДЫМКУ: экзамены праводзяць энтузіясты матэматыкі (злева направа) кандыдат фізіка-матэматычных навук І. І. Комяк, малодшы навуковы супрацоўнік А. П. Садоўскі, стажор Н. Пушкарова, аспірант кафедры алгебры І. В. Бялько і аспірант кафедры матэматычнага аналізу А. С. Моткін.

Фота М. НЕЧЫПАРЭНКІ.

ВУЧЫЦЦА ПА-ЛЕНІНСКУ

НЯХАЙ ЖЫВУЦЬ САВЕЦКІЯ ПРАФСАЮЗЫ—ШКОЛА КІРАВАННЯ І ГАСПАДАРАННЯ, ШКОЛА КАМУНІЗМА!

[З Заклікаў ЦК КПСС да 52-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі].

У ДРУЖБЕ З МАСТАЦТВАМ

(З даклада старшыні праўлення студэнцкага клуба В. Літвінкі)

Мінулы год быў асабліва напружаным у рабоце праўлення студэнцкага клуба. Умоўна яго можна падзяліць на два этапы. Першы — гэта падрыхтоўка да удзелу ў рэспубліканскім фестывалі самадзейнага мастацтва, прысвечаным 50-годдзю ВЛКСМ, паўвекавому юбілею нашай рэспублікі і Камуністычнай партыі Беларусі.

У лістападзе-снежні мінулага года праходзілі заключныя агляды рэспубліканскага фестывалю, прысвечанага 50-годдзю БССР. Універсітэцкія калектывы прынялі ў ім удзел і дабіліся добрых поспехаў. Народны аркестр народных інструментаў заняў першае месца сярод самадзейных народных аркестраў рэспублікі і быў узнагароджаны дыпломам I ступені.

Упершыню ў гэтым годзе ўстаноўлен пераходны прыз аркестраў — імя Дзяржаўнага аркестра БССР. Пры ўручэнні гэтага прыза нашаму аркестру беларускі кампазітар Юры Семяняка сказаў: «Уручаючы гэты прыз, на якім сімвалічна паказана стыкоўка касмічных караблёў, аркестру Белдзяржуніверсітэта, як лепшаму, мы алегарычна падразумяваем набліжэнне самадзейнага мастацтва да прафесіянальнага. Вялікая заслуга ў стварэнні такога аркестра, як у БДУ імя У. І. Леніна, належыць яго кіраўніку М. А. Лісіцыну, таленавітаму музыканту і вопытнаму педагогу».

Новае творчае дыханне атрымаў наш другі калектыў — танцавальны з прыходам новага кіраўніка Н. В. Лапшы. Ён здолеў за кароткі тэрмін наладзіць дысцыпліну, прыцягнуць новыя сілы, папоўніць рэпертуар. Ужо на аглядзе калектыў паказаў сем пастановак, пяць з якіх прайшлі на гарадскі агляд. Журы аднагалосна прысудзіла яму першае месца. Гэтаму калектыву прысвоена ганаровае званне — Народны ансамбль танца.

Недаравальным промахам у рабоце праўлення клуба было тое, што наш трэці народны калектыў—Народная харавая капэла—не прыняў удзелу ў фестывалі. Віна тут у першую чаргу яе кіраўніка А. І. Білібіна.

Студэнцкі тэатр універсітэта да агляду падрыхтаваў спектакль «Маладая гвардыя» пад кіраўніцтвам заслужанага артыста А. М. Озерава. Спектакль і яго акцёры былі адзначаны журы асобна, ім было прысуджана першае месца.

Другім этапам у рабоце праўлення клуба з'яўляецца падрыхтоўка да 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна. Цяпер яна ў самым разгары.

У красавіку ва універсітэце прайшоў першы этап фестывалю самадзейнага мастацтва — агляд мастацкай самадзейнасці факультэтаў, прысвечаны ленінскаму юбілею. Філалагічны і гістарычны факультэты прадставілі на гэтым аглядзе цікавыя літаратурна-музычныя кампазіцыі і асобныя нумары, якія былі выкананы на высокім творчым узроўні. Рашэннем журы гісторыкі і філолагі падзялілі першае месца, яны ўзнагароджаны ганаровымі граматамі і грашовымі прэміямі.

У лістападзе пачынаюцца далейшыя этапы фестывалю, прысвечанага 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна: раённыя, гарадскія, абласныя, рэспубліканскія і ўсесаюзны фестывалі. Усе вядучыя калектывы працуюць цяпер з вялікай творчай аддачай: капэла, аркестр і «Крыжачок» падрыхтавалі цікавыя самастойныя праграмы. Народны аркестр народных інструментаў стварыў за верасень месяц поўнасцю новую праграму з твораў рускай і зарубежнай класікі. Вырасла наша народная харавая капэла.

Перад народным ансамблем «Крыжачок» стаіць вельмі важная задача — дастойна прадставіць наша самадзейнае мастацтва за мяжой. У перыяд святкавання 52-й гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі з 1 па 11 лістапада «Крыжачок» выязджае ў горад Іену (ГДР) па запрашэнню рэктарата Іенскага універсітэта імя Ф. Шылера. Ансамбль будзе выступаць у Іенскім універсітэце, на заводзе Цэйса, у Таварыстве германа-савецкай дружбы, у воінаў Савецкай Арміі і перад калгаснікамі сяла Кала. Разам з ансамблем едзе група аркестра народных інструментаў і салісты Ларыса Чапурка і Яўген Сафонаў. Такі выезд удзельнікаў нашай самадзейнасці будзе ажыццёўлены ўпершыню ў гісторыі універсітэта, таму перад удзельнікамі «Крыжачка» пастаўлена сур'ёзная задача выступіць на прафесіянальным узроўні.

Універсітэцкія калектывы дзейнічаюць пастаянна, але на факультэтах мы яшчэ не дабіліся гэтага. Часцей за іншых выязджалі з канцэртамі ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці філалагічнага, журналістыкі і гістарычнага факультэтаў.

Акрамя канцэртнай дзейнасці сваіх калектываў, праўленне клуба перыядычна арганізоўвала выступленні іншых самадзейных і прафесіянальных калектываў. Нашымі гасцямі былі акадэмічны хор Петразаводскага універсітэта, Ленінградскі вакальна-інструментальны ансамбль «Пяючыя гітары», дзяржаўныя сімфанічны і камерны аркестры БССР і іншыя калектывы. Сумесна з філармоніяй быў наладжаны лекторый.

У актавай зале пастаянна праводзіліся такія кіналекторыі, як «Савецкае кінамастацтва за 50 год», «Вобраз У. І. Леніна на экране», «Майстры зарубежнага кіно», арганізоўваліся сустрэчы з вядомымі кінаакцёрамі і вечары кіно.

Рэгулярна ва універсітэце праводзіліся літаратурныя вечары, сустрэчы з паэтамі і пісьменнікамі. Вялікую ўвагу праўленне клуба ўдзяляла інтэрнацыянальнай рабоце. Удзельнікі універсітэцкіх калектываў аказваюць творчую дапамогу замежным студэнтам. Сумесна з камітэтам камсамола рыхтаваліся і праводзіліся вечары, прысвечаныя салідарнасці з гераічным В'етнамам, гадавіне Кубінскай рэвалюцыі. Замежныя студэнты выступаюць на універсітэцкіх вечарах, а некаторыя з іх, як Архангел Бісэра і Джон Флетчар, з'яўляюцца удзельнікамі універсітэцкіх калектываў.

Акрамя шэфскіх выездаў, калектывы мастацкай самадзейнасці і клуб БДУ шэфствавалі над клубам калгаса «Рассвет» Мінскага раёна: была аказана дапамога ў наладжванні самадзейнасці ў клубе, у афармленні нагляднай агітацыі, абсталяванні бібліятэкі. Народная харавая капэла універсітэта мае свой калектыў-спадарожнік — хор Салігорскага калійнага камбіната, аказвае яму метадычную дапамогу ў падборы рэпертуара, у авалоданні навыкамі харавых спеваў. Было б вельмі добра, калі б і іншыя калектывы падтрымалі гэты пачын і стварылі калектывы-спадарожнікі на сяле.

Выступаючы ў спрэчках, старшыня вучэбна-вытворчай камісіі прафбюро матфака **Лізунова** расказала аб формах работы з адстаючымі студэнтамі, аб спаборніцтве паміж групамі.

Камісіяй праведзена 40 праверак наведвання. Прычыны пропуску заняткаў разглядаліся на пасяджэнні камісіі і прафбюро. У выніку гэтых мер на 10—15 працэнтаў панізілася колькасць пропускаў.

Старшыня прафбюро факультэта журналістыкі **М. Дрозд** гаварыў аб тых вялікіх зрухах, якія адбыліся ў жыцці факультэта за мінулы год. Значна павысілася паспяховасць (2 месца ва універсітэце). Ініцыятыўна і плённа працаваў калектыў мастацкай самадзейнасці, які заваяваў ганаровае другое месца.

Гаворачы аб недахопах, М. Дрозд адзначыў, што многія студэнты не забяспечаны месцам у інтэрнаце, дрэнна арганізавана харчаванне, асабліва раніцай.

— У нас створаны добрыя ўмовы для студэнтаў: сучасны будынак, усё з выгодамі, добраўпарадкаваны кухні, няма праблемы з харчаваннем, — гаворыць камендант інтэрната № 6 В. П. Цурко.—Аднак не ўсе студэнты цэняць гэта. Бываюць выпадкі п'янства, абыякавых адносін да грамадскай маёмасці, няўмелага і неберажлівага выкарыстання тых каштоўнасцей, якія знаходзяцца ў распараджэнні студэнтаў. Трэба актыўней весці выхаваўчую работу з моладдзю, лепш выкарыстоўваць насценны друк.

Старшыня жыллёва-бытавой камісіі прафкома **А. Злотнікаў** выказаў шэраг прапаноў па паляпшэнню работы камісіі, а затым спыніўся на недахопах прафсаюзнай работы. А. Злотнікаў адзначыў, у прыватнасці, што на фізфаку прафбюро стаіць у баку пры засяленні інтэрната. Гэтым займаецца дэканат. У інтэрнатах дрэнна арганізавана прапускная сістэма. Адміністрацыя асаблівую ўвагу ўдзяляе інтэрнату № 6, імкнучыся зрабіць яго ўзорным , і забывае аб патрэбах іншых. Так, у інтэрнаце № 4 няма газу, душа, не працуе пральня.

— У нашым распараджэнні цудоўнае памяшканне, добра аформленае, светлае,—гаворыць студэнт фізфака **А. Дарашэнка.** — Але заўважаюцца дрэнныя адносіны студэнтаў да яго. У аўдыторыях, калідорах накурана, брудна, паламаны парты, сталы. Я прапаноўваю замацаваць за кожнай групай аўдыторыю, каб там самі студэнты сачылі за чысцінёй і раз у месяц праводзілі генеральную ўборку.

Член праўлення клуба **Е. Баранава** расказала аб цяжкасцях, якія даводзіцца пераадольваць універсітэцкім калектывам мастацкай самадзейнасці: не хапае памяшканняў для рэпетыцый, у дрэнных умовах захоўваюцца касцюмы і інструменты.

Аб выхаванні ў студэнтаў пачуцця адказнасці, неабходнасці прымяняць да парушальнікаў парадку канкрэтныя меры ўздзеяння гаварыў прарэктар універсітэта **І. А. Ожыгін.** Ён расказаў і аб тым, якія захады робіць гаспадарчая частка для паляпшэння бытавых умоў у інтэрнатах.

Намеснік сакратара парткома **Г. Я. Рылюк** многа ўвагі ўдзяліў асаблівасцям прафсаюзнай работы, тым задачам, якія павінны разам вырашаць камсамольская і прафсаюзная арганізацыі.

— Селетні год асаблівы— год падрыхтоўкі да ленінскага юбілею,—гаворыць Г. Я. Рылюк, — і дух пад'ёму павінен прысутнічаць ва ўсёй рабоце, як вучэбнай, так і грамадскай.

З вялікай увагай удзельнікі канферэнцыі выслухалі выступленне рэктара універсітэта **А. Н. Сеўчанкі,** які расказаў аб перспектывах развіцця універсітэта, росце яго матэрыяльнай базы, аб самай галоўнай задачы студэнтаў — лепш вучыцца, папаўняць рады выдатнікаў, рыхтаваць сябе служэнню навуцы.

У прынятай пастанове работа прафсаюзнага камітэта за справаздачны перыяд прызнана здавальняючай.

Прафкому прапанавана ў далейшым паляпшаць метады арганізацыйна-масавай работы, стварыць пры прафкоме савет школы прафсаюзнага актыву.

Звернута ўвага культурна-масавай камісіі прафкома на неабходнасць палепшыць работу па дастойнай сустрэчы ленінскага юбілею.

У пастанове запісан шэраг канкрэтных прапаноў: станоўча вырашыць пытанне аб адкрыцці сталовай на тэрыторыі універсітэцкага гарадка, больш абгрунтавана размяркоўваць пуцёўкі ў прафілакторый, санаторыі і дамы адпачынку і г. д.

Удзельнікі прафсаюзнай канферэнцыі заклікалі ўсіх студэнтаў дастойна сустрэць 100-годдзе з дня нараджэння У. І. Леніна.

---

21 кастрычніка адбыўся пленум прафкома універсітэта. Ён аднагалосна выбраў старшынёй прафкома Л. САБАЛЕЎСКАГА і намеснікам — М. ДРАЗДА. У прэзідыум увайшлі наступныя члены прафсаюзнага камітэта: Л. САБАЛЕЎСКІ, М. ДРОЗД, А. ЗЛОТНІКАЎ, Н. АСОЦКАЯ, І. СЦЯПУРКА, І. ШКРАБА, І. КЛЕШЧНЯК, А. ПАНАРЫН, В. РАСОХІН, Н. ГРЫЦ, Я. АСТРАЦОЎ.

Пленум стварыў пастаянныя камісіі: арганізацыйна-масавую (старшыня М. Дрозд), вучэбна-вытворчую (Н. Асоцкая), жыллёва-бытавую (А. Злотнікаў), культурна-масавую (І. Сцяпурка), спартыўна-аздараўленчую (Прымакоў) і камісію грамадскага кантролю (Н. Грыц).

Пленум разгледзеў і іншыя арганізацыйныя пытанні.

ПАНАРАМА СТУДЭНЦКАГА ЖЫЦЦЯ

Дзень за днём на працягу вучэбнага года будні чаргуюцца са святамі. Пасля лекцый — час для музыкі, танцаў, спеваў, заняткаў спортам,

Здаецца толькі нядаўна праслухаў першую лекцыю, а ўжо папераджаюць: рыхтуйся да залікаў. А там, не паспееў азірнуцца — экзаменацыйныя хваляванні.

Фота М.НЕЧЫПАРЭНКІ.

ЖЫЦЬ, ПРАЦАВАЦЬ І

Адбылася універсітэцкая справаздачна-выбарная прафсаюзная канферэнцыя, на якой заслуханы даклады старшыні прафкома Л. Сабалеўскага, старшыні праўлення студэнцкага клуба В. Літвінкі.

Прафсаюзны актыў універсітэта абмеркаваў вынікі работы за мінулы год, даў ацэнку дзейнасці пастаянных камісій, вызначыў асноўныя задачы на цяперашні навучальны год.

Ніжэй у скарочаным выглядзе змяшчаюцца матэрыялы канферэнцыі.

ПОСПЕХ СПАДАРОЖНІЧАЎ ЭНТУЗІЯСТАМ

(З даклада старшыні прафкома Л. Сабалеўскага)

Прафсаюзная арганізацыя універсітэта ў сёлетнім годзе вырасла больш чым на 700 чалавек. Сёння ў яе радах 8,6 тысячы членаў. У гэты вялікі калектыў уваходзяць 9 факультэцкіх прафсаюзных арганізацый, 384 прафсаюзныя групы.

ВУЧЭБНА-ВЫТВОРЧАЯ РАБОТА

Галоўнай задачай прафсаюзнай арганізацыі з'яўляецца аказанне дапамогі студэнтам у набыцці максімума ведаў па выбранай спецыяльнасці, актыўны ўдзел у арганізацыі вучэбнага працэсу.

Прафсаюзныя арганізацыі факультэтаў у сёлетнім годзе зрабілі ў гэтым напрамку многа карыснага. Вучэбна-вытворчыя камісіі прафбюро факультэтаў прыкметна ўзмацнілі кантроль за наведваннем лекцыйных і семінарскіх заняткаў. Так, вучэбна-вытворчая камісія матэматычнага факультэта (старшыня Лізунова) зрабіла сумесна з камітэтам камсамола каля 40 праверак. Іх вынікі абмеркаваны на пасяджэнні камісіі прафбюро з прыцягненнем прагульшчыкаў. Камісія ўстанавіла строгі кантроль за улікам наведвання заняткаў, які вядуць старасты груп. Камісія не абмяжавалася прыняццем паўмер. На старает Ліс і Духовіч, якія дрэнна выконвалі свае абавязкі, дэканатам факультэта па хадайніцтву вучэбна-вытворчай камісіі было накладзена спагнанне.

Палепшылі кантроль за наведваннем заняткаў прафбюро гістарычнага, філалагічнага і іншых факультэтаў. Гэтыя меры далі магчымасць павысіць вучэбна-працоўную дысцыпліну, актыўнасць студэнтаў. У выніку колькасць прапушчаных гадзін у цэлым па універсітэту знізілася на 77.603 гадзіны.

Калі мы дабіліся некаторых поспехаў па ўмацаванню вучэбнай дысцыпліны, дык зрухі па асноўнаму нашаму паказчыку — паспяховасці студэнтаў па-ранейшаму застаюцца несуцяшальнымі. Праўда, у цэлым па універсітэту колькасць студэнтаў, якія вучацца на выдатна, у 1968-69 навучальным годзе павялічылася, але лічба гэтая надзвычай скромная.

Колькасць паспяваючых на добра і выдатна ў веснавую сесію складала 2.610 чалавек, а на здавальняюча — 3.136 чалавек. Працэнт непаспяваючых студэнтаў на геолага-геаграфічным факультэце склаў 17,6, на біялагічным — 16,3, філалагічным — 12.

Усё гэта гаворыць аб тым, што вучэбна-вытворчая камісія прафкома (старшыня студэнтка IV курса філфака Н. Карчынская), прафбюро факультэтаў не змаглі па-сапраўднаму павесці барацьбу за паляпшэнне паспяховасці, паставіць у цэнтры ўвагі пытанні вучобы, падрыхтоўкі да вучэбных заняткаў. Праўда, некаторыя прафбюро факультэтаў правялі шэраг карысных мерапрыемстваў. На юрыдычным факультэце, напрыклад, на сходзе першакурснікаў выдатнікі падзяліліся вопытам падрыхтоўкі да заняткаў, на другім курсе матэматычнага факультэта сіламі студэнтаў праводзіліся калёквіумы па пройдзеных тэмах. Аднак такія мерапрыемствы не сталі сістэмай у рабоце прафбюро, а вучэбна-вытворчая камісія прафкома не абагульніла і гэты невялікі вопыт, не зрабіла яго набыткам усіх прафарганізацый.

Адмоўна адбіваецца на паспяховасці і яшчэ рад прычын. Так, удзел студэнтаў на працягу месяца ў сельгасработах вядзе за сабой і павелічэнне нагрузкі ў астатнія месяцы навучальнага года. На 4 курсе гістарычнага факультэта, напрыклад, нядзельная нагрузка студэнтаў даходзіць да 48 гадзін. Больш таго, расклад састаўлен з перарывамі, з «вокнамі», што не дае студэнтам магчымасці правільна размеркаваць свой рабочы час. Вельмі вялікая экзаменацыйная перагрузка. Так, студэнты трэцяга курса матэматычнага факультэта ў вясновую сесію здаюць 6 экзаменаў, а чацвёрты курс 7 у вясновую і 7 у зімовую, акрамя экзаменаў па дадатковых відах падрыхтоўкі і факультатыўных курсах. Па 7 экзаменаў у вясновую сесію здаюць студэнты трэцяга курса філалагічнага, гістарычнага факультэтаў, а студэнты трэцяга курса біялагічнага факультэта ў зімовую сесію здаюць 8 экзаменаў, хоць у сярэднім на біяфаку выходзіць па 4 экзамены на сесію. Відавочна, трэба было перагледзець нагрузку на некаторых факультэтах і курсах.

Не менш важнай прычынай з'яўляецца недастатковасць памяшканняў для падрыхтоўкі да заняткаў, асабліва ў інтэрнатах, дзе пражывае асноўная маса студэнтаў. Так, у інтэрнаце № 5, дзе жыве каля 800 студэнтаў, працуе ўсяго дзве чытальныя залы з дзесяці, а астатнія заселены. У інтэрнаце № 6 адведзеныя пад чытальныя залы памяшканні малой плошчы, і займацца там вельмі цяжка.

У справаздачны перыяд прафком сумесна з камітэтам камсамола і іншымі грамадскімі арганізацыямі правялі конкурс-агляд на лепшую вучэбную групу, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна. Агляд гэты з'яўляецца састаўной часткай конкурсу на лепшую кафедру, факультэт, курс, групу, аб'яўленага рэктаратам, парткомам і грамадскімі арганізацыямі універсітэта. Пераможца сярод гуманітарных факультэтаў—група філасофіі былога трэцяга курса гістарычнага факультэта (прафорг Круглік) узнагароджана паездкай на Каўказ. Сярод прыродазнаўчых факультэтаў першае месца заняла 13-я група чацвёртага курса фізфака. Турысцкімі паездкамі ўзнагароджаны ўсе прызёры. Яны атрымалі магчымасць пабываць у Ленінградзе, Кіеве, на Карпатах.

Важнае месца ў рабоце прафсаюзнай арганізацыі займае прыцягненне студэнтаў да навукова-даследчай дзейнасці. У 1968-69 навучальным годзе ва універсітэце працавала 78 навуковых студэнцкіх гурткоў. У іх удзельнічала звыш 1900 чалавек. Саветы СНТ арганізоўвалі выстаўкі студэнцкіх навуковых работ, якія атрымалі высокія адзнакі на ўсесаюзным і рэспубліканскім аглядах. На рэспубліканскі агляд у справаздачным годзе было прадстаўлена 278 работ, на 80 работ больш, чым у мінулым годзе. З іх 89 атрымалі 1 катэгорыю, 117—другую, 56—трэцюю. На ўсесаюзны агляд прайшло 19 работ.

Студэнты універсітэта выступалі з дакладамі ў вну Кіева, Кішынёва, Масквы, Ленінграда, Рыгі, Калінінграда, Варонежа і іншых.

Слабым месцам у рабоце вучэбна - вытворчай камісіі і прафбюро па кіраўніцтву дзейнасцю СНТ з'яўляецца тое, што яны недастаткова ўнікалі ў работу СНТ на факультэтах, не накіроўвалі работу рэдкалегій навуковых бюлетэняў, рэдка заслухоўвалі пытанні, звязаныя з работай СНТ.

ПАЛІТЫКА-ВЫХАВАЎЧАЯ І КУЛЬТУРНА-МАСАВАЯ РАБОТА

Рыхтуючыся да 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна, прафком універсітэта і прафбюро шырока разгарнулі палітыка-выхаваўчую і культурна-масавую работу. Для студэнтаў першага курса былі арганізаваны экскурсіі па гістарычных месцах сталіцы. Па ініцыятыве студсавета інтэрната № 3 (старшыня студсавета Кулеш) праведзена эстафета паміж інтэрнатамі. Мэтай эстафеты было абагульніць вопыт работы студсаветаў, і суправаджалася яна цікавымі культурна-масавымі мерапрыемствамі. Так, пры уручэнні эстафеты інтэрнату № 4 адбыўся канцэрт студэнцкай мастацкай самадзейнасці. У інтэрнатах № 3 і № 5 былі праведзены студэнцкія «Агеньчыкі».

Пераможцы эстафеты былі вызначаны напярэдадні 99-й гадавіны з дня нараджэння У. І. Леніна. Першае месца заваяваў студсавет інтэрната № 1 (старшыня Ліпаўка).

Культмасавая камісія разам са студсаветамі арганізавала шэраг лекцый ва ўсіх інтэрнатах з удзелам артыстаў Масканцэрта. Асабліва вялікую цікавасць выклікала лекцыя «Браты Ульянавы», прысвечаная 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна. У інтэрнатах універсітэта былі арганізаваны выступленні заслужанага цымбаліста рэспублікі Шмелькіна, артыста Лакштанава.

Вялікую работу праводзілі ў інтэрнатах выкладчыкі універсітэта. Лекцыі, прысвечаныя 50-годдзю БССР і КПБ, прачытаў дацэнт кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права А. І. Юхо. Партбюро і выкладчыкі матэматычнага і хімічнага факультэтаў сумесна са студсаветам інтэрната № 6 правялі цікавыя вечары пытанняў і адказаў.

Студсаветы інтэрнатаў № 1 і № 5 актыўна ўдзельнічалі ў выбарнай кампаніі, З іх дапамогай былі арганізаваны сустрэчы студэнтаў з дэпутатамі, з кандыдатамі ў дэпутаты. Да дня Савецкай Арміі і дня Перамогі ў інтэрнатах праводзіліся сустрэчы з удзельнікамі Вялікай Айчыннай вайны. Прафком універсітэта аказаў дапамогу студсаветам у афармленні стэндаў у ленінскіх пакоях і чытальных залах. У ленінскіх пакоях інтэрнатаў №№ 1, 4, 5, 6 зроблены новыя стэнды, прысвечаныя У. І. Леніну.

Ва ўсіх ленінскіх пакоях інтэрнатаў прафком універсітэта стварыў бібліятэчкі ленінскіх кніг, а бібліятэка універсітэта арганізавала перасоўныя бібліятэчкі мастацкай, навуковай і перыядычнай літаратуры.

У перыяд падрыхтоўкі да 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна значна палепшылася культурна-масавая работа на факультэтах.

РАБОТА ЖЫЛЛЁВА-БЫТАВОЙ КАМІСІІ

Студэнты універсітэта жывуць у шасці інтэрнатах, якія ўвогуле адпавядаюць сучасным патрабаванням.

У бягучым годзе прафкомам універсітэта сумесна з адміністрацыйна - гаспадарчай часткай праводзіўся агляд-конкурс на лепшы інтэрнат універсітэта, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна. У красавіку 1969 года падводзіліся вынікі першага этапа конкурсу. Найбольш поўна ўмовы конкурсу выканаў інтэрнат № 1 (камендант Н. С. Галіна, старшыня студсавета Ліпаўка). У інтэрнаце праведзен рамонт. падключан газ, ёсць ленінскі пакой, чытальная зала, працуюць буфет, душавыя, пральня. Інтэрнат заўсёды ўтрымліваецца ў добрым санітарным стане.

Другое месца ў конкурсе заняў інтэрнат № 6 (камендант В. П. Цурко, старшыня студсавета І. Бацечка), Інтэрнат мае ўсе падставы быць першым не толькі ва універсітэце, але і ў горадзе. Для дасягнення гэтага новаму студсавету неабходна ў першую чаргу падумаць аб эстэтычным афармленні вестыбюляў, калідораў, лесвіц. Больш прасторным павінен быць тут і ленінскі пакой.

Трэцяе месца было прысуджана інтэрнату № 4 (камендант Г. М. Рабцэвіч, старшыня студсавета Нядзведзкі). Відавочна, студэнты, якія жывуць у гэтым інтэрнаце, знаходзяцца ў самых неспрыяльных умовах. Праўда, адміністрацыйна-гаспадарчая частка зрабіла ў гэтым годзе вялікую работу ў інтэрнаце. Адкрыт буфет, абсталёўваецца на першым паверсе душавая, у многіх месцах заменена падлога, адрамантавана многа пакояў. Аднак інтэрнат па-ранейшаму ў дрэнным стане: многа паламаных дзвярэй, са сцен у калідорах абвальваецца штукатурка, прыйшла ў непрыгоднасць сістэма ацяплення. Інтэрнат патрабуе капітальнага рамонту. Да будынка гэтага інтэрната падведзен газ, аднак адміністрацыйна-гаспадарчая частка ўсё ніяк не адважыцца падключыць яго, вось і даводзіцца студэнту вазіцца ўсё з той жа няшчаснай пліткай.

Інтэрнаты № 2 і № 3 у цэлым забяспечаны ўсім неабходным. Тут заўсёды падтрымліваецца добры санітарны стан.

Апошняе месца ў конкурсе заняў інтэрнат № 5 (старшыня студсавета Несцюкоў).

СПОРТ

І ЗНОЎ — ЖУРНАЛІСТЫ

КАМСАМОЛЬСКАЕ возера. Парк Перамогі. Да гэтага месца збіраліся ў мінулую нядзелю студэнты універсітэта. Тут праводзіўся традыцыйны асенні крос. На асеннія старты студэнты выйшлі ўпершыню ў суровыя пасляваенныя гады. А апошнія дзесяць год месцам правядзення кросаў выбіраецца толькі парк Перамогі. У гэтым ёсць свая прычына: і возера, і парк — працоўны плён моладзі Мінска, у тым ліку і студэнтаў універсітэта.

Сёлетні крос прысвечан 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна.

10 гадзін раніцы. Галоўны суддзя В. В. Зарэцкая адкрывае спаборніцтвы. На старт выклікаюцца студэнты юрфака, пасля гісторыкі, журналісты... Першыя забегі. Першыя вынікі. Студэнт факультэта журналістыкі Валерый Рыдкі пераадолеў кіламетровую трасу за 2 мін. 54 сек. Гэты вынік застаецца лепшым даволі доўга. Але вось стартуе студэнт фізфака першаразраднік Арнольд Казачонак. Ён адразу адрываецца ад асноўнай групы. Бяжыць лёгка, прыгожа, упэўнена. Балельшчыкі пацягнуліся да месца фінішу, чакаючы высокага выніку. І не памыліліся: 2 мін. 33,4 сек. — такі час, паказаны Арнольдам. За 2 мін. 45 сек. прабег Ігар Гуляеў (фізфак). У яго другое месца. Усяго на адну секунду горшы вынік у двух удзельнікаў кросу: у Віктара Краснапрошына (матфак) і Міхаіла Чабана (хімфак).

Сярод дзяўчат на дыстанцыі 500 метраў разгарнулася напружаная барацьба. У адным з забегаў студэнтка фізфака Валянціна Цагойка паказала добры час — 1 мін. 19 сек. Гэта на 3 секунды лепш за вынік пераможцы мінулагодняга кросу. Хутка Валя Бруцкая (матфак) паўтарае гэты час. А пасля адразу дзве спартсменкі Тамара Цімашкова (матфак) і Валя Бяляева (хімфак) паляпшаюць яго яшчэ на 4 секунды — 1 мін. 15 сек. Высокі вынік! Асабліва трэба адзначыць Т. Цімашкову: рэгулярна займацца яна пачала толькі год назад.

Але ўсё ж не поспехі адзіночак прыносяць камандзе перамогу ў кросе. Яго галоўнае адрозненне ад звычайных лёгкаатлетычных спаборніцтваў — масавасць, і перамагае той факультэт, у якога вышэйшы сярэдні вынік.

Як і ў мінулым годзе, лепшым аказаўся факультэт журналістыкі. На другім месцы — хімфак і на трэцім — геафак.

Нядрэнна было б, каб пераможцам уручаліся прызы. Відаць, камітэту камсамола універсітэта варта падумаць аб гэтым.

А. КУХАРЧУК,
В. ЯЦЭВІЧ.

КЛІЧУЦЬ ДАРОГІ... Фотаэцюд І. АСКІРКІ.

Паэтычны куток

Будзем знаёмы!

На першым сёлетнім пасяджэнні ўзлётаўцаў было, як заўсёды, шмат першакурснікаў. Сёння мы змяшчаем вершы, што прагучалі на гэтым пасяджэнні — на добрае знаёмства, з пажаданнем: «У добры час!..».

Людміла ЗАБАЛОЦКАЯ

* * *

О сумнае бабіна лета
Нясмелых маўклівых надзей.
І песняй дзявочай нясмелай
Асенняя казка ідзе.

У маці—прыгожыя косы,
Няма ў іх яшчэ сівізны.
Бурштынныя буйныя росы
Асядуць на вейкі сасны.

І будзе нясцерпным
папрокам
Пытанне: «А дзе ж ты,
Васіль!
Юнацтва далёкія крокі
І луг, што яшчэ не скасіў!»

І думка абвострыцца болем,
Каснік знік даўно у Сажы.
«Даволі, даволі даволі»,—
У сэрцы звіняць капяжы,

О мудрае бабіна лета,
У роздуме светлым жыві.
Бацькоўская ласка
і ветласць
У сэрцы звіняць капяжы.

БУРШТЫН

Асколак мора у руках,
І не заснуць у гэты вечар,
Бо ёсць надзея
на сустрэчу—
Асколак мора у руках.

І слова дзіўнае «спаткай»
Мне будзе вельмі недарэчы,
Бо тваіх пальцаў рух
хлапечы—
Асколак мора у руках.

Ля ўзножжа лашчыцца рака,
Як сум любві над доляй
нечай.
І дабрата, і чалавечнасць—
Асколак мора у руках.

І колкасць хвалі не гукай,
І гэту ўздыбленасць
сустрэчы.
Імгненні, што зліліся
ў вечнасць—
Асколак мора у руках.

Ніна СУПРУН

ПАЧАТАК

Ёсць пачатак усяму —
Снегу, навальніцы,
Сінявокай, гаманкой,
Лугавой крыніцы,
Неабходжанай тайзе,
Мору-акіяну,
Ціха дрэмлючай лазе
І лясной паляне.
Ёсць пачатак цёплым дням
І начам марозным,
Незакілзаным вятрам,
Спеву птушак розных,
Зорам, сонейку майму,
Што так ярка свеціць!..
Ёсць пачатак усяму,
Усяму на свеце.

Валянціна ХАМЧУК

АСЕННЯЕ

Ізноў лаўлю ў адкрытыя далоні
Змярцвеўшыя ад холаду лісткі,
І вецер гладзіць стомленыя скроні,
Вільготным студзіць дотыкам рукі.
Ледзь-ледзь працэдзіць сонца
праз аблокі
На дзіва сталы, стрыманы прамень.
Мінуўся час бяздумнай летняй
спёкі,
Яснее, халадзее кожны дзень.
І калі нават вочы не расплюшчыць,
Стараючыся ўпарта быць сляпой,
Няпрошана з'яўляецца відушчасць,
Рассейваецца неўпрыкмет спакой.

Янка КІБЕНЬ

СВЕТЛАЮ МАРАЮ...

Светлаю мараю-знічкаю
Стрэў я каханне аднойчы.
Срэбнай гаючай крынічкаю
Ззялі дзявочыя вочы.
У квецень духмяную,
росную
Свой мы праводзілі вечар,
Каб васільковымі вёснамі
Сніліся першыя стрэчы.
Дзіўнымі казкамі веснімі
Ў сэрцы адклікнуцца
ночы,—
Той незабыўнаю песняю,
Што не паўторыцца двойчы.

* * *

Рукі лебедзямі бялеюць,
Хвальмі косы на плечы збягаюць,
Параўнаў бы цябе з лілеяй,
Толькі права такое ці маю?..
Я не ведаю сну і спакою,
Ты—пяшчота мая і гарэзнасць.
Хто ж прыдумаў цябе такою
Сярод белых чаромхаў і бэзу?..

ПРАЦЯГВАЕЦЦА ПАДПІСКА

на навукова-тэарэтычны часопіс

«ВЕСНІК БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА імя У. І. ЛЕНІНА»

на 1970 год.

Часопіс выпускаецца чатырма серыямі:

1. **Матэматыка, фізіка, механіка.**
2. **Біялогія, хімія, геалогія, геаграфія.**
3. **Гісторыя, філасофія, эканоміка, права.**
4. **Філалогія, журналістыка.**

Усяго ў 1970 годзе выйдзе 12 нумароў часопіса, па 3 нумары ў кожнай серыі.

У «Весніку Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна» публікуюцца навуковыя даследаванні тэарэтычнага, эксперыментальнага і практычнага характару.

Часопіс разлічан на прафесараў, выкладчыкаў, аспірантаў і студэнтаў вну, навуковых работнікаў навукова-даследчых інстытутаў, навуковых устаноў і таварыстваў, супрацоўнікаў фабрычна-заводскіх лабараторый.

Падпіска прымаецца на поўны гадавы камплект часопіса і на асобныя серыі.

ПАДПІСНАЯ ЦАНА:

Поўны камплект на год (12 нумароў) — 9 руб. 60 кап.

Асобная серыя на год (3 нумары) — 2 руб. 40 кап.

Цана асобнага нумара — 80 кап.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА

усімі агенцтвамі «Саюздруку», аддзяленнямі сувязі і грамадскімі распаўсюджвальнікамі друку.

АДКУЛЬ ПАЙШЛО?

Белая ворона.

Выражение это, как обозначение редкого, исключительного человека, находится в 7-й сатире римского поэта Ювенала (середина I в.—после 127 г. н. э.).

Рок дает царства рабам, доставляет пленным триумфы.

Впрочем, счастливец такой реже белой вороны бывает.

Благоглупости.

Слово, вошедшее в литературную речь из сочинений М. Е. Салтыкова-Щедрина: «Невинные рассказы. Деревенская тишь» (1865), «За рубежом» (1880), Употребляется в значении: пустяки, выдаваемые за серьезное дело, глупость, произносимая с важностью.

Блажен, кто верует, тепло ему на свете!

Цитата из комедии А. С. Грибоедова «Горе от ума» (1824), слова Чацкого.

Блажен, кто смолоду был молод,
Блажен, кто вовремя созрел.

Цитата из «Евгения Онегина» А. С. Пушкина.

Блудный сын.

Выражение возникло из евангельской притчи о блудном сыне. Выражение «блудный сын» значит: сын, вышедший из повиновения отцу. Иногда употребляется в значении: человек беспутный, нравственно нестойкий, но чаще в значении: раскаявшийся в своих заблуждениях.

Бумага не краснеет. Бумага все терпит.

Выражения эти восходят к римскому писателю и оратору Цицерону (106—43 гг. до н. э.). В его письмах «К друзьям» находится выражение: «Epistola nonerubestis» — «Письмо не краснеет», то есть письменно можно высказывать такие мысли, которые стесняются высказать устно.

Была без радостей любовь,
Разлука будет без печали.

Цитата из стихотворения М. Ю. Лермонтова «Договор».

Быть можно дельным человеком,
И думать о красе ногтей.

Цитата из «Евгения Онегина» А. С. Пушкина.

Благими [добрыми] намерениями ад вымощен.

Выражение приписывается английскому писателю Джонсону (1709—1784).

Благими намерениями вымощен ад, и в данном случае благие намерения не спасают еще от стихийного влечения по «линии наименьшего сопротивления», по линии **чисто буржуазной** программы» (В. И. Ленин. Что делать? Соч., т. 5, стр. 388—389).

Плехановское понимание предлагаемой им тактики не соответствует действительности. Поэтому благие намерения Плеханова служат лишь к мощению ада. (В. И. Ленин, Победа кадетов и задачи рабочей партии. Соч., т. 10, стр. 185).

Бочка Диогена.

Диоген (около 404—323 гг. до н. э.)—древнегреческий философ, принадлежащий к школе киников (циников). Высшей нравственной задачей киники считали подавление всех страстей, сведение всех потребностей к минимуму; возврат к «естественному», животному состоянию они признавали основой счастья и добродетели. Призывая довольствоваться малым, Диоген всем образом жизни доказывал пренебрежение к культуре. О нем сохранилось много легендарных рассказов. Передавали, например, что он жил в бочке, считая дом роскошью. На основе этого предания возникло выражение «бочка Диогена».

Буриданов осел.

Так говорится о человеке, находящемся в положении крайней нерешительности, колеблющемся в выборе между двумя равноценными предметами, равносильными решениями и т. п. Выражение это приписывается французскому философу-схоласту XIV в. Жану Буридану. В доказательство отсутствия свободы воли он привел в пример осла, который, находясь на одинаковом расстоянии между двумя равными охапками сена, должен бы умереть с голоду, так как при отсутствии какого-либо мотива к предпочтению одной охапки другой его обсолютно свободная воля не могла бы ни на одной из них остановиться и он не сдвинулся бы с места. Этого примера в сочинениях Буридана нет; возможно, что он привел его в устной беседе.

Рэдактар А. А. НІКОЛЕНКА.

АТ 17293. Адрас рэдакцыі: г. Мінск, Універсітэцкі гарадок, галоўны корпус, п. 106 Т-22-07-19. Друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі. Зак. 1732. Тыраж 2000 экз.